

Onderwijs

Bijdrage van (naam van de vereniging of adviesraad):

Fevlado vzw (Federatie van Vlaamse Dovenorganisaties)

1. Situatie op het terrein en behoeften

Artikel 24 erkent het recht van dove kinderen op toegankelijk onderwijs. Voor dove kinderen betekent dit onderwijs in een omgeving waar de Vlaamse Gebarentaal (VGT) de instructietaal is, zij samenzitten met dove leeftijdsgenoten, en dove rolmodellen en gelijke onderwijskansen (hoog onderwijsniveau en uitzicht op het verkrijgen van een diploma) krijgen. Net die ideale omgeving is in Vlaanderen onbestaande.

De keuze in Vlaanderen bestaat uit buitengewoon onderwijs (de zogenaamde dovenscholen) en regulier onderwijs. Bij het onderricht in het buitengewoon basisonderwijs ligt de nadruk nog sterk op het aanleren van liplezen, spreken en algemene Nederlandse taalontwikkeling wat dus als gevolg heeft dat er minder tijd besteed wordt aan algemene vakken. Onder andere qua kennis hebben deze leerlingen bijgevolg een achterstand t.o.v. leerlingen in het regulier onderwijs. Leerlingen die het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO) volgen kunnen geen diploma behalen. Daarom integreren vele dove leerlingen in het regulier onderwijs, waardoor vooral leerlingen met een meervoudige beperking overblijven in het BuSO. Op die manier daalt het niveau van het onderwijs dat daar aangeboden wordt. Door het dalende aantal leerlingen worden ook steeds minder richtingen aangeboden wat er opnieuw toe leidt dat meer leerlingen integreren in het reguliere onderwijs. De leerlingen in de dovenscholen krijgen vaak geen onderricht in VGT, slechts 1 van de 5 dovenscholen in Vlaanderen biedt bilinguaal-bicultureel onderwijs aan. Van de 11 gediplomeerde dove leraren in Vlaanderen geven er slechts 4 les in het dovenonderwijs en expertise op het vlak van doofheid en VGT binnen deze scholen is beperkt. In Vlaanderen zijn er bijna geen bijscholingen voor leerkrachten en in de algemene opleiding wordt er slechts een tweetal uur besteed aan de doelgroep dove leerlingen. Daarnaast dient ook nog VGT geleerd te worden. Lesgeven in een vreemde taal vergt ook een eigen opleiding, wat niet bestaat in Vlaanderen. In de conceptnota "Samen taalgrenzen verleggen" van Minister van Onderwijs Smet wordt het belang van VGT voor jonge kinderen benadrukt, maar dit is een vrijblijvende nota die nog moet omgezet worden in regelgeving.

Leerlingen die integreren in het regulier onderwijs hebben geen dove rolmodellen, haast geen contact met dove leeftijdsgenoten (clusterintegratie komt slechts in enkele gevallen voor) en leven

Artikel 24

vaak in een sociaal isolement omwille van het feit dat zij niet of slechts in geringe mate met hun klasgenoten kunnen communiceren. Indien de integratie moeizaam verloopt, is er geen alternatief voorhanden en belanden de leerlingen vaak in een watervalsysteem.

Door het gebrek aan tolkuren (tijdens 1/3 van de lesuren een tolk) wordt aan het recht op 'redelijke aanpassingen' niet tegemoetgekomen. In 2009 spanden ouders van dove leerlingen een rechtszaak aan tegen de Vlaamse overheid die na een veroordeling voor discriminatie in beroep ging. In september 2011 bevestigde het Hof Van Beroep deze veroordeling. Artikel 24 van de Conventie stipuleert dat het onderwijs aan dove kinderen zowel de academische als sociale ontwikkeling moet optimaliseren. Zonder tolk VGT tijdens en tussen de lessen zijn deze leerlingen echter uitgesloten van sociaal contact. De GON-begeleiding¹ die voorzien wordt is erg beperkt in tijd, en vaak hebben deze leerkrachten geen kennis van VGT noch van Dovencultuur. Er bestaat geen specifieke opleiding voor ambulante begeleiders en geen wettelijk kader dat voorschrijft welke competenties zij dienen te hebben.

Naast het tekort aan tolkuren gelden nog steeds erg restrictieve regels voor het verkrijgen van een tolk VGT of GON-begeleiding. Men sluit bij voorbaat een groot aantal slechthorende jongeren uit die ook baat hebben bij dergelijke ondersteuning, door de lat te leggen bij 90 dB aan 'het beste oor'.

De VN-Conventie benadrukt het recht op levenslang leren. Ook in het volwassenenonderwijs zijn de tolkuren echter erg beperkt, zijn de voorwaarden opnieuw erg restrictief en kan er geen GON-begeleiding aangevraagd worden. Vanwege het ontbreken van redelijke aanpassingen worden dove volwassenen gelijke onderwijskansen ontczegd.

¹ Dove leerlingen die integreren in het reguliere onderwijs krijgen gedurende hun hele schoolcarrière 4u/week ondersteuning vanuit het buitengewoon onderwijs, door middel van een ambulante leerkracht. Slechthorende leerlingen (die de grens van 90 dB verlies aan beide oren niet halen) krijgen slechts gedurende 2 jaar 2 u/week ondersteuning.

Bijdrage van (naam van de vereniging of adviesraad): Fevlado vzw (Federatie van Vlaamse Dovenorganisaties)

2. Eventuele illustraties

Fevlado verspreidde een persbericht nav het arrest van het Hof van Hoger Beroep te Gent dat de Vlaamse overheid veroordeelt voor discriminatie. Ik voeg hier de Engelstalige versie van het persbericht toe :

Press Release

September 14th 2011

Court of Appeal: Flemish Government discriminates deaf pupils.

A milestone for equal educational opportunities for deaf pupils: the Court of Appeal in Ghent confirms the conviction of the Flemish Government for refusal of reasonable accommodations for persons with disabilities – a legal form of discrimination. With this verdict, the demands of three deaf pupils and their parents were granted. Fevlado, the Federation of Flemish Deaf Associations, responds joyous.

In March 2009, the parents of four children submitted a formal complaint to the courts of Ghent and Leuven against the Flemish minister of Education and several Flemish schools to claim the right to accessible inclusive education for their deaf children. These parents witnessed how their children, due to a huge shortage of interpreting service hours in the classroom (only for 7 of the 30 hours did they have a sign language interpreter), are denied communication and access to education during more than half of their teaching time. Such a situation is not only unpleasant and offensive, but is also jeopardizing their chances to pursue higher education and regular employment.

In July 2009, the First Court in Ghent sentenced the Flemish Government guilty of discrimination, arguing that the current amount of interpreting service hours of the deaf students was a refusal of reasonable accommodations for persons with disabilities. The judge ordered the Flemish Government to cease this discrimination and to assign the three students interpreting service hours for a minimum of 70% of their teaching hours, with a penalty in case of non-compliance. The Court also ordered that the procedure to apply for interpreting service hours needed to be adapted.

The Flemish Government appealed this verdict, but the Court of Appeal has now, in a milestone verdict, rejected this appeal as unfounded. The Court of Appeal confirms the verdict of the First Court.

With this rejection, the Court of Appeal emphasises the exemplary function of the Government when it comes to organizing reasonable

Artikel 24

accommodations for persons with disabilities. It's unacceptable that the Government requires efforts from private persons and businesses in terms of reasonable accommodations, and fails itself in doing so. Even more, the Court of Appeal refers to The Netherlands, where deaf pupils have interpreting service hours for 100 % of their teaching hours. This confirms, according to the Court, that full support in principle is in any case a reasonable adjustment, and that such support does not entail a disproportionate load.

Also, the argument of the Flemish Community that there are not enough sign language interpreters to meet this demand was rejected by the Court of Appeal. The Court noted that according to data from the Flemish Educational inspection there are enough certified interpreters available, yet they cannot effectively work as interpreters because of the low amount of interpreting hours funded by the government, the by the government enforced self-employed statute, the low wage and administrative overregulation.

The parents and children were assisted by the Brussels Law firm Stibbe, which has taken on this case on a pro bono basis. Lawyer Stefan Sottiaux, professor constitutional rights at the University of Leuven and specialist in discrimination laws, and Joos Roets, lawyer in civil rights from law firm Stibbe, argued the case before court. The procedure was supported by Fevlado, the advocacy organization of the Flemish Deaf Community.

According to both jurists, the result in this case is unique in Flanders. This verdict is a first practice of the Flemish decree on Equal opportunities and Equal treatment, which was adopted on July 10th 2008. This decree obliges both governmental agencies and private organizations to take reasonable accommodations for persons with disabilities. If they don't do so, they are guilty of discrimination.

Fevlado is delighted with this verdict by the Court of Appeal in Ghent, which now finally acknowledges the right to equal educational opportunities for all deaf children and youth. Currently, deaf pupils are obliged to integrate into mainstream education, in order to gain access to higher education and regular employment. Only if mainstream education is made fully accessible, by means of Flemish Sign Language interpreters, can they do this successfully.

For more information, contact:

Filip Verstraete (Fevlado): filip.verstraete@fevlado.be of **0485 627 409**

Joos Roets (Stibbe): joos.roets@stibbe.com of **0479 069 717**